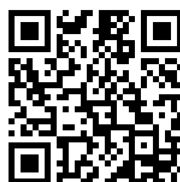
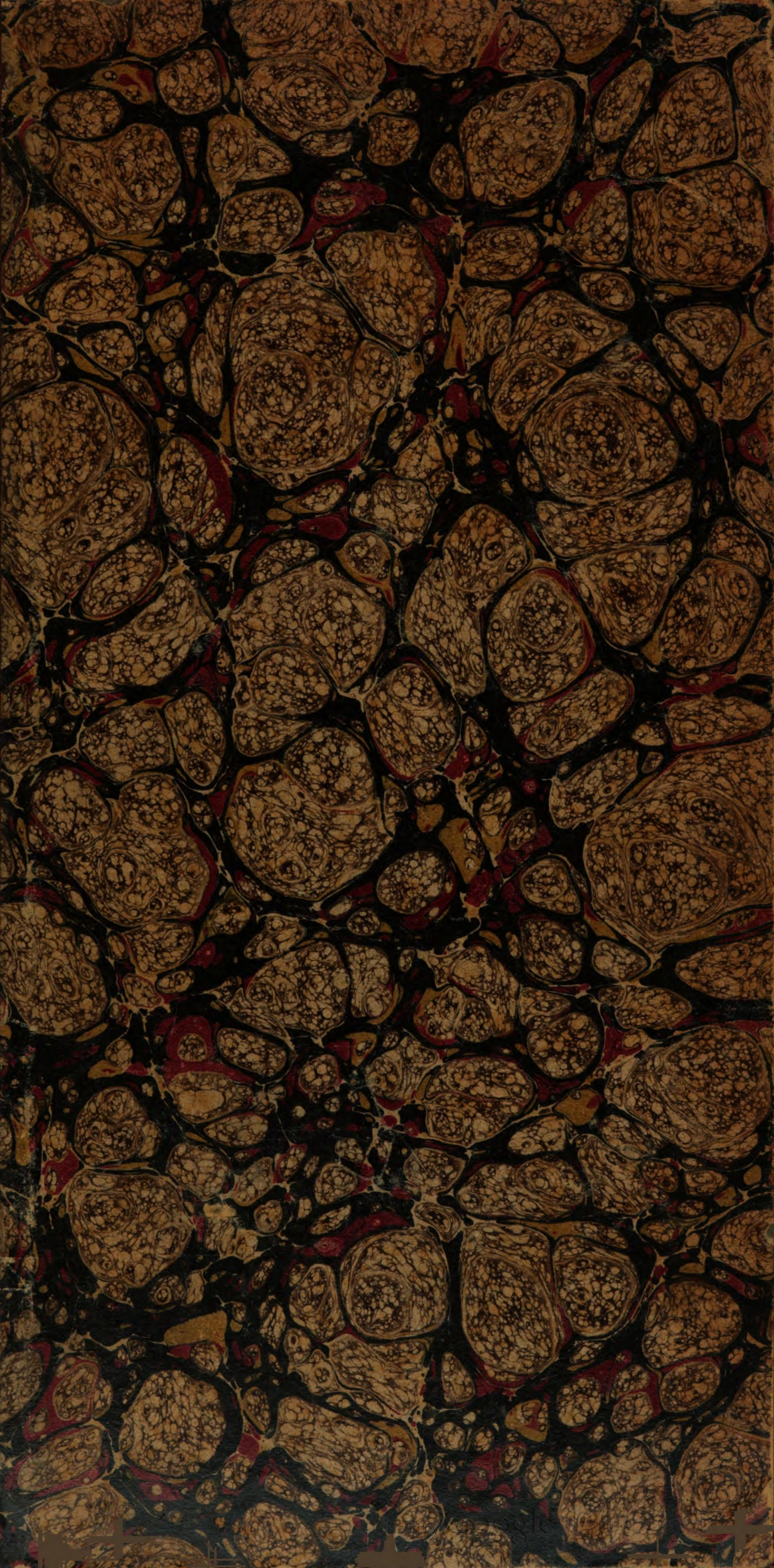

TIJDSCHRIFT

VOOR

NEDERLANDSCHE TAAL- EN LETTERKUNDE,

UITGEGEVEN VANWEGE DE

MAATSCHAPPIJ DER NEDERLANDSCHE LETTERKUNDE
TE LEIDEN.

REGISTER OP DEEL I—XXV,

BEWERKT DOOR

J. KIKKERT.

BOEKHANDEL EN DRUKKERIJ
voorheen
E. J. BRILL.
LEIDEN — 1907.

REGISTER OP DEEL I—XXV.

TIJDSCHRIFT

VOOR

NEDERLANDSCHE

TAAL- EN LETTERKUNDE,

UITGEGEVEN VANWEGE DE

MAATSCHAPPIJ DER NEDERLANDSCHE LETTERKUNDE
TE LEIDEN.

REGISTER OP DEEL I—XXV,

BEWERKT DOOR

J. KIKKERT.

BOEKHANDEL EN DRUKKERIJ
voorheen
E. J. BRILL.
LEIDEN — 1907.

T

VOORBERICHT.

Met het verschijnen van het 25ste deel van het Tijdschrift voor Nederlandsche Taal- en Letterkunde achtte de Redactie den tijd gekomen om het register op de eerste 12 jaargangen door een nieuw te vervangen. Eerst door een uitvoerig register kan de veelzijdige inhoud der verschenen deelen tot zijn recht komen en is het den onderzoeker mogelijk daarin het voor hem bruikbare terug te vinden.

Niet alleen volledigheid, maar ook nauwkeurigheid is voor een register een hoofdvereischte. Daarom verheugt het ons dat de heer J. KIKKERT, assistent der redactie van het Woordenboek der Nederlandsche Taal, op ons verzoek bereid was de bewerking op zich te nemen. De gebruiker van het register zal hem, evenals wij, erkentelijk zijn voor den nauwlettenden ijver waarmede hij deze taak, onder leiding van een der leden onzer Commissie, heeft volbracht.

In hoofdzaak is de indeeling van het vorige register gevolgd, doch wij hebben het wenschelijk geacht den inhoud uit te breiden. Bevatte het oude register meestal alleen de aan het hoofd der artikelen genoemde onderwerpen, in het nieuwe is ook veel opgenomen dat in de verschillende opstellen slechts terloops wordt aangeroerd. Het lag echter niet in onze bedoeling alle in het Tijdschrift genoemde personen of zaken ook in het register te vermelden. Daardoor zou dit eene uitbreiding hebben gekregen niet in overeenstemming met het nut, terwijl de gebruiker herhaaldelijk een woord of een naam zou naslaan zonder op de aangewezen plaats iets nieuws of wetenswaardigs te vinden. Daarom zijn in den regel slechts opgenomen verwijzingen naar plaatsen waar iets staat dat wellicht iemand interesseert. De mogelijkheid blijft dus bestaan dat men in het

register enkele in het Tijdschrift vermelde zaken tevergeefs zal zoeken, maar iets gewichtigs zal dat niet zijn. Van de minder gewichtige zaken zal de een wellicht oordeelen dat wij te weinig, de ander dat wij te veel hebben vermeld; overlading moest vermeden worden, maar wij meenden toch niet alle kleinigheden te moeten uitsluiten. Verder hebben wij door tal van verwijzingen en toevoegsels getracht het register zoo practisch en bruikbaar mogelijk te maken.

Het register is in zeven afdeelingen gesplitst.

De alphabetische lijst van de medewerkers en hunne bijdragen behoeft natuurlijk geen nadere toelichting.

De afdeeling II bevat de woorden en zegswijzen die in het Tijdschrift worden behandeld. Hierin zijn de woorden uit vroegere tijdperken over 't algemeen in de voor hun tijd normale spelling gelaten of overgebracht, doch naar de hedendaagsche alphabetische volgorde gerangschikt; zoo staat b. v. de *s* (= *z*) achter de *w*. Alleen zijn de *s* en *z* aan het begin der woorden onder *s* vereenigd.

Voor het gemak van den gebruiker wordt in het woordregister zooveel mogelijk vermeld of op de aangewezen plaats gehandeld wordt over de etymologie van het woord en over verwante woorden of vormen, dan wel of alleen de beteekenis wordt besproken of genoemd. Het spreekt echter vanzelf dat men deze aanwijzingen niet al te nauw moet opvatten.

Verder zij men verwittigd dat de vreemde woorden die in het Tijdschrift bij de bespreking van Nederlandsche woorden worden genoemd niet in het register zijn opgenomen; maar zij worden wel vermeld wanneer er in zulk een stuk over uitgeweid wordt, en natuurlijk ook wanneer een artikel over een vreemd woord handelt.

Evenmin konden alle woorden die opgesomd worden in bijdragen als die van SALVERDA DE GRAVE over de uit het Fransch in het Nederlandsch overgenomen woorden, van TE WINKEL over de Noordnederlandsche tongvallen, van SCHRIJNEN over gutturaal-sigmatische wisselvormen, in het register worden op-

genomen. Wie ze mocht zoeken zal trouwens niet het woordregister raadplegen, maar afdeeling III.

Nadrukkelijk vermeld moet echter worden dat de Aanteekeningen bij Gotische Etymologieën van UHLENBECK (deel XXV, blz. 245—306) voor het register niet geëxcerpeerd zijn; de aard dezer bijdrage deed ons hiertoe besluiten. Daar de etymologieën alphabetisch gerangschikt zijn, kan de belanghebbende het door hem gezochte ook zonder hulp van het register gemakkelijk vinden.

In de afdeeling III wordt vermeld alles wat op taalkunde betrekking heeft en niet op zijne plaats was in het woordregister. Het bevat natuurlijk inzonderheid grammaticale zaken.

De afdeeling IV handelt over de verbeterde en verklaarde plaatsen. Voor zoover het Oudgermaansche en Middelnederlandsche teksten betreft zijn deze op de gebruikelijke wijze naar de werken, niet naar de schrijvers gerangschikt. Vóór de dubbele punt staan de behandelde plaatsen, daarachter het deel en de bladzijde van ons Tijdschrift.

In de afdeeling V vindt men alle teksten die in het Tijdschrift zijn uitgegeven opgesomd, en verder al wat tot de bibliographie behoort, dus ook de beschrijvingen en inhoudsopgaven van geschriften. De in het register genoemde bladzijden bevatten alleen wat hierop betrekking heeft. De geschiedkundige bijzonderheden in de inleidingen der uitgegeven teksten moet men dus zoeken in de afdeeling VI, welke over de geschiedenis der letterkunde handelt. Vooral deze afdeeling is veel uitvoeriger geworden, daar voor zoover dat beknoptelijk kon geschieden nadere inlichting omtrent den inhoud der opstellen is gegeven.

Eindelijk hebben wij aan het register eene zevende afdeeling toegevoegd, waarin de verschillende onderwerpen zijn opgenomen die in de overige rubrieken bezwaarlijk eene plaats konden vinden.

DE COMMISSIE VOOR TAAL- EN LETTERKUNDE BIJ DE MAATSCHAPPIJ DER NEDERLANDSCHE LETTERKUNDE.

LEIDEN, Juni 1907.

I. LIJST VAN MEDEWERKERS EN BIJDRAGEN.

100. — 9. De participia perfecta van bastaardwerkwoorden III, 101. — VII. Een en ander over verba en uitdrukkingen, met den datief III, 290. — VIII. Nog iets over de absolute naamvallen V, 207. — IX. Over eenige constructies met *en*, *ne*, *of en* en *of* V, 220. — X. De bijzin, afhangende van een begrip „niet twijfelen" V, 233. — XI. Over enkele eigenaardigheden in het gebruik van *nie*, *noit*, *nemmer*, *ne* of *en* V, 235. — XII. Slordig gebruik der appositie V, 244. — XIII. Over de uitlating van het pron. pers. als subject X, 203. — XIV. *Laet wi, laten wi* ter omschrijving van den adhortatief X, 208. — XV. *Ickem bin* X, 210. — XVI. *Si, se*, wijzende op een masculinum of neutrum X, 210. — XVII. Uitlating van het demonstr. in den met een voorwaardelijken bijzin in betrekking staanden hoofdzin X, 211. — XVIII. Een pronomen als subject van den voorwerpszin in den accusatief gebezigd X, 213. — XIX. Het relativum = „*dat hi*" X, 214. — XX. Weglating van het voegw. *ende* tusschen twee parataktisch verbonden betrekkelijke zinnen X, 215; XI, 197. — XXI. Omschrijving van den 2den nv. door een possessief X, 216. — XXII. Over de woordvoeging in zinnen, waar een zelfde substantief in verschillende naamvalsbetrekking staat tot twee gecoördineerde werkwoorden X, 217. — XXIII. Een zoogenaamd onpersoonlijk gebruik van *naken* X, 218. — XXIV. Over den onoorspronkelijken datief des persoons bij onpersoonlijke verba X, 219. — XXV. Over den afhankelijken infinitief zonder *te* X, 222. — XXVI. Over een eigenaardige woordschikking in het tweede bestanddeel van een tweeledigen voorwaardelijken bijzin XI, 163. — XXVII. Over het gebruik van den infinitief als subject, object of in verbinding met *dan* XI, 165. — XXVIII. Over het gebruik van een infinitief in plaats van 't partic. perf. ter omschrijving van een verleden tijd XI, 168. — XXIX. Over de woordschikking in zinnen met *zitten* enz. en een verbum finitum XI, 177. — XXX. Over 't gebruik van het partic. praes. bij *sijn, werden* enz. XI, 178. — XXXI. Over de praedicaatsdeelwoorden met het karakter van een infinitief XI, 180. — XXXII. Over verbale adjectiva, als *dronken, gereden* (= rijdende), *bedrogen* (= bedriegelijk) enz. XI, 187.

—— Iets over den Italiaanschen oorsprong der Leeuwendalers . II, 61.

—— *In dit* of *dat doende* . . . . II, 174.

—— Tekstcritiek op Reinaert I, den Theophilus, enz. . . . . . V, 245.

—— *Clawende* . . . . XI, 312.

—— Over een en ander uit het ndl. consonantisme. . . . . XII.

I. De apocope der *-n* in de hedend. natuurlijke spreektaal XII, 167. — II. Over den invloed, door een heterosyllabische *j* op een voorafgaande dentaal of *l* uitgeoefend XII, 170. — III. De behandeling der in den „auslaut" staande *χ* in 't Westnederfrankisch XII, 191.

—— Naar aanleiding van Tijdschr. XI, 277—278. . . . . . . XII, 174.

—— *Hilic, huwelijc* enz., *vechtelic, feestelic* . . . . XIII, 214.

F. VAN VEERDEGHEM, De Mensch-wordingh. Een mysteriespel van 1686 XI, 93, 314.
— J. B. Houwaert's Handel der Amoreusheyt . . . . . XII, 202, 320.
— *Il diest voir* . . . . XIII, 22.
— Nederlandsche handschriften in Engeland . . . . XIV, 1, 167.
— Een en ander over den roman van Jason . . . . XV, 100.
— Een „toemaatje" tot de Griseldis-novelie in het Nederlandsch XVIII, 46.
J. VERCOULLIE, Nog iets over *Stoepjes* . . . . XII, 280.
— *Emmerappel* . . . . XXI, 153.
— *Bertouden* . . . . XXV, 61.
J. VERDAM, Dietsche Verscheidenheden. . I—VI, VIII—X, XII—XVIII. XXVII. *Mellijc* I, 124. — XXVIII. *Besletten* I, 129. — XXIX. *Voeren* I, 131. — XXX. *Stoken* I, 132. — XXXI. *Ter neder* I, 135. — XXXII. *Met goede* I, 138. — XXXIII. Belg. Mus. X, 55, 131 : I, 140. — XXXIV. *Nemen op* I, 142. — XXXV. *Binalecs* I, 297. — XXXVI. *Amete* I, 301. — XXXVII. *Lieke*, *laeke* II, 199. — XXXVIII. *Durken*, *durkelen* II, 200. — XXXIX. *Sleec, sleic* II, 202. — XL. *Set* II, 204. — XLI. *Tort* II, 204. — XLII. *Ondern* II, 205. — XLIII. Floris, vs. 2167 : III, 189. — XLIV. Floris, vs. 893 : III, 193. — XLV. *Vouden* III, 195. — XLVI. Nieuwe woorden uit het Hs. van Jan Yperman III, 197. — XLVII. *Vicken*, *bevicken* III, 216. — XLVIII. *Glooi* III, 217. — XLIX. *Cypau* IV, 201. — L. *Dormenen* IV, 202. — LI. *Druugh* (*druigh*) IV, 205. — LII. *Dusk* (*dusken*, *dusschen*) IV, 208. — LIII. *Jouw* IV, 210. — LIV. *Drecht* IV, 212. — LV. *Dwars*, *dwers* IV, 214. — LVI. *Halverwegen* IV, 216. — LVII. *Fnuiken* IV, 220. — LVIII. *Een* als bijwoord IV, 224. — LIX. *Wan*, *waen*, *wane* IV, 225. — LX. Velth. IV, 48, 31 : IV, 226. — LXI. *Fraai* IV, 227. — LXII. *Fiolen laten zorgen* IV, 233. — LXIII. *Hovet*, in het meervoud IV, 235. — LXIV. *Vermeennesse* IV, 236. — LXV. *Gebben* IV, 238. — LXVI. *Hem sceppen* IV, 239. — LXV bis. *Flerecijn*, *fledercijn* IV, 242. — LXVI bis. *Want*, als bijwoord V, 93. — LXVII. *Hoe* V, 97. — LXVIII. *Den Haag* V, 100. — LXIX. *Hem verdwingen* V, 104. — LXX. *Knielsvat* V, 107. — LXXI. *Gemac* (bnw. en znw.) VI, 47. — LXXII. *Gemanc* (bnw., znw., bijw. en voorz.) VI, 52. — LXXIII. *Gehaefdich* VI, 56. — LXXIV. *Gelesen* VI, 57. — LXXV. *Gelovich* VI, 58. — LXXVI. *Gellecone* VI, 60. — LXXVII. *Geclach* VI, 61. — LXXVIII. *Scellen* VI, 62. — LXXIX. *Gemieden* VI, 63. — LXXX. *Gemeken* VI, 64. — LXXXI. Velth. I, 24, 14 : VI, 66. — LXXXII. Bouc van Seden, 836 : VI, 67. — LXXXIII. *Gespar* VI, 280. — LXXXIV. *Gevaarte* VI, 287. — LXXXV. *Geeuwhonger* VI, 294. — LXXXVI. *Troonen* VI, 297. — LXXXVII. *Getes* VI, 300. — LXXXVIII. *Lieftallig* VIII, 7. — LXXXIX. *Rechtenesse* VIII, 10. — XC. *Gevoech* VIII, 20. — XCI. *Gewillich* VIII, 23. — XCII. *Goort* VIII, 26. — XCIII. *Wijd en zijd* VIII, 29. — XCIV. *Pluimstrijken* VIII, 32. — XCV. *Schrander* VIII, 34. — XCVI. *Mender* VIII, 36. —

II. BEHANDELDE WOORDEN EN ZEGSWIJZEN.

Achter sommige woorden wordt door middel van de afkortingen: bet. (beteekenis), et. (etymologie) en v. (verwante vormen), aangewezen waarover voornamelijk gehandeld wordt.

Bij de vreemde woorden is met de gebruikelijke afkorting (fr., hd., enz.) aangeduid tot welke taal ze behooren; bij de gewestelijke Nederlandsche woorden staat: gew.

Onnederlandsche letterteekens zijn in het alphabet gevoegd bij die letters waarmede zij graphisch het meest overeenkomen.

A.

B.

C, CH.
(zie ook K)

D.

E.

F.

G.

H.

I.

J.

K.

L.

N.

O.

Q.

W.

Z.

(Z *in Mnl. en Nnl. woorden zie* S)

III. TAALKUNDE.

IV. VERBETERDE OF VERKLAARDE PLAATSEN.

FRI., OSAKS., AGS., OHD., GOT. TEKSTEN.

MNL. TEKSTEN.

ZFSTIENDE- EN ZEVENTIENDE-EEUWSCHE SCHRIJVERS.

V. UITGEGEVEN TEKSTEN, FRAGMENTEN, VARIANTEN, COLLATIËN, INHOUDSOPGAVEN VAN WERKEN EN BIBLIOGRAPHIE.

VI. GESCHIEDENIS DER LETTERKUNDE.

VII. VERSCHILLENDE ONDERWERPEN.

VERBETERINGEN.

Blz. 25 kol. 1, tusschen r. 18 en 19 v. o., invoegen: aait (gew.) XIX, 201; XXI, 123.
Blz. 56 kol. 1, r. 11 v. b. 63, lees: 64 vlg.
Blz. 85 kol. 1, r. 13 v. o., bijvoegen: V, 90—91.
Blz. 90 kol. 1, r. 11 v. o. XXIII, lees: XIII.

INHOUD.

Bij den uitgever dezes is mede verschenen:

Aken, Heinric van. Die Rose. Een wedergevonden fragment der tweede bewerking vanwege de Maatschappij der Nederl. Letterk. uitgeg. door Dr. J. VERDAM. (Toevoegsel op „Die Rose" van HEINRIC VAN AKEN, uitgeg. door Dr. E. VERWIJS). 1896. kl. fol. **ƒ —.90.**

Borchgrave van Couchi (Fragmenten van den). Uitgeg. door M. DE VRIES 1889. 8°. **ƒ 1.50.**

Borchgravinne van Vergi (De). Middelnederlandsch gedicht uit het begin der 14e eeuw, opnieuw naar het handschrift uitgegeven door S. MULLER Hzn. 1873. 8°. . **ƒ 0.60.**

Dichten, Tafelspelen ende Refereynen (Veelderhande Geneuchlycke). Opnieuw uitgegeven vanwege de Maatschappij der Nederlandsche Letterkunde te Leiden. 1899. kl. 8°. **ƒ 1.50.**

Droste, Coenraet, Overblijfsels van geheugchenis der bisonderste voorvallen in zijn leeven. Terwijl hij gedient heeft in veld- en zee-slaagen, belegeringen en ondernemingen. 3e *druk. Met aanteekeningen.* Uitgeg. op last der Maatsch. der Nederl. Letterk. (door R. FRUIN). 1879. 2 dln. 4°. . . . . **ƒ 7.50.**

Everaert, Cornelis, Spelen. Vanwege de Maatschappij der Nederl. Letterkunde te Leiden met inleiding en aanteekeningen uitgegeven door J. W. MULLER en L. SCHARPÉ. 1898. 1ste en 2de aflevering. roy. 8°. . . . . **ƒ 6.90.**

Glandorpius, J., Distichorum proverbialium sententiarum elegantissimus liber, collatis germanicis Agricolae proverbiis ed. W. H. D. Suringar. (Joannes Glandorpius in zijne Latijnsche disticha als vertaler van Agricola's Sprichwörter aangewezen. Verhandeling van W. H. D. SURINGAR). 1874, 1876. 2 dln. 8°. . . . . **ƒ 3.50.**

Hesseling, D. C., Het Afrikaansch. Bijdrage tot de geschiedenis der Nederlandsche taal in Zuid-Afrika. Uitgeg. vanwege de Maatsch. d. Nederl. Letterk. 1899. 8°. **ƒ 1.50.**
Gebonden. . **ƒ 1.80.**

Lutgart (Leven van Sinte). Tweede en derde boek. Naar een Kopenhaagsch handschrift vanwege de Maatschappij der Nederlandsche Letterkunde te Leiden uitgegeven door FRANS VAN VEERDEGHEM. 1899. roy. 8°. . . . . **ƒ 4.50.**

Maerlant, Jacob van, Roman van Torec. Opnieuw naar het handschrift uitgegeven en van eene inleiding en woordenlijst voorzien, door J. TE WINKEL. 1875. 8°. . . . . **ƒ 2.—.**

—— Merlijn. Naar het eenig bekende Steinforter handschrift. Uitgegeven door J. VAN VLOTEN. 1882. roy. 8°. . . . . **ƒ 6.25.**

Petit, Louis D., Bibliographie der Middelnederlandsche taal- en letterkunde. Met de Gouden Medaille bekroond en uitgegeven vanwege de Koninklijke Vlaamsche Academie voor taal- en letterkunde. 1888. 8°. . . . . **ƒ 4.—.**

Schueren, G. van der, Teuthonista of Duytschlender. In eene nieuwe bewerking vanwege de Maatsch. der Nederl. Letterk. uitgeg. door J. VERDAM . . . . **ƒ 7.—.**

Seghelijn van Jherusalem, naar het Berlijnsche handschrift en den ouden druk vanwege de Maatsch. der Nederl. Letterkunde uitgeg. door J. VERDAM. 1878. gr. 8°. **ƒ 3.50.**

Spiegel der Sonden (Die). Naar het Munstersche Handschrift vanwege de Maatschappij der Nederlandsche Letterkunde uitgegeven door J. VERDAM. 2 dln. 1900—01. pet. in-fol. **ƒ 6.- .**

Sprachdenkmäler (Altsächsische), herausgegeben [mit Einleitung und Bemerkungen] von J. H. GALLÉE. 1895. gr. 8°. Mit Atlas. Fol. (42 Facs. auf 29 Taf.) *Geb.* . **ƒ 27.—.**

Stallaert, K., Glossarium van verouderde rechtstermen, kunstwoorden en andere uitdrukkingen uit Vlaamsche, Brabantsche en Limburgsche oorkonden. Uitgeg. vanwege de Maatsch. der Nederl. Letterk. Afl. 1—12. 1886—1893 . . . . Per afl. **ƒ 1.20.**

Verdam, J., Oude en nieuwe fragmenten van den middelnederlandschen Aiol. *Met aanteekeningen.* 1883. 8°. . . . . **ƒ —.80.**

Wrangel, E., De betrekkingen tusschen Zweden en de Nederlanden op het gebied van letteren en wetenschap, voornamelijk gedurende de zeventiende eeuw. Uit het Zweedsch vertaald door Mevrouw BEETS—DAMSTÉ. Uitgeg. vanwege de Maatschappij der Nederlandsche Letterkunde te Leiden. 1901. 8°. . . . . . . **ƒ 3.90.** *Gebonden* **ƒ 4.25.**

BOEKDRUKKERIJ voorheen E. J. BRILL. — LEIDEN.

